

אוביטר

ביטאון הפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית

גיליון #3 // 02-2019

פרופ' איל
זמיר ופרופ'
דורון טייכמן
מדברים על
הפסיכולוגיה
של המשפט
14 <

4 נבחרות משפטיות
בין-לאומיות
עושות כבוד
לפקולטה < 26

פרופ' באדי חסייסי
והמכון לקרימינולוגיה
משפיעים על המציאות
בשטח < 22

בקליניקה לילדים ונוער
מנגשים מידע משפטי
לקטינים ולקטינות
במצבי סיכון < 18

תכנית ה-CTLS
בלונדון מפגישה
סטודנטים ומרצים
מכל העולם < 8

תוכן עניינים

**"המחקר ההתנהגותי
צופה שבגלל הסיות
השופט, נטל השכנוע
האפקטיבי הרבה יותר
גבוה. עורך דין לא
ייקח תיק לייצוג אם
הוא חושב שסיכויי
ההצלחה של גרסת
הלקוח הם רק 'קצת'
יותר חזקים מהגרסה
של הצד השני"**
איל זמיר < 14

דבר הדיקן ודבר העורך	5
סדר דין מקוצר // חדשות הפקולטה בקצרה	7 - 6
מסביב לעולם בלונדון // על תכנית החילופין CTLS בלונדון	13 - 8
הפסיכולוגיה של הפסיקה // ריאיון עם הפרופ' איל זמיר ודורון טייכמן	17 - 14
מגנים על הנוער // ד"ר שירן רייכנברג על הקליניקה לילדים ונוער	21 - 18
משפיעים על המציאות // פרופ' באדי חסיסי על המכון לקרימינולוגיה	25 - 22
בינלאומיים // 4 נבחרות מייצגות אותנו בתחרויות משפטיות מסביב לעולם	31 - 26
חברי סגל מפרסמים	32

עורכים: דביר אביעם עזרא, רחלי ריף // חברי מערכת: הילי אנושי, קורל מל // ניהול תקשורת וצילום שער: רחלי ריף // עיצוב גרפי: ענבל קונטנט // יצירת קשר: הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים הר-הצופים, ירושלים 9190501, racheli.riff@gmail.com

תכנית המנהלים לתואר מוסמך במשפטים LL.M.

הפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית בירושלים מציעה תכנית יוקרתית לתואר מוסמך לעורכי דין ומשפטנים בכירים.

- שעות לימודים נוחות ויחס אישי**
 - הלימודים מתקיימים בימי ג' אחה"צ ובימי ו' בבוקר
 - ניתן להשלים את הלימודים בתוך 3 סמסטרים
 - ניתן להתחיל את הלימודים בכל סמסטר
 - אווירת לימודים נעימה
 - כיבוד קל
- תכנית לימודים ייחודית:**
העמקה במכלול תחומי המשפט; קורסים בלעדיים לתלמידי התכנית.
- סגל אקדמי מוביל:**
כלל המרצים בתכנית הם חברי הסגל האקדמי הבכיר של הפקולטה.
- תכנית הלימודים לתואר:**
עשרה קורסים, כל אחד בהיקף של 3 נקודות זכות ושתי עבודות סמינריות (בכל סמסטר יוצעו לתלמידים 4 קורסים).
- שכ"ל בתכנית:** 40,000 ש"ח (20,000 ש"ח בשנה א' ו-20,000 ש"ח בשנה ב').

מספר המקומות מוגבל!

הפקולטה למשפטים
האוניברסיטה העברית בירושלים
Faculty of Law - Hebrew University
كلية الحقوق - الجامعة العبرية في القدس

למידע נוסף - רכזת התכנית, הגב' יפה אליהו:
טל': 02-5883880 • דוא"ל: yafae@savion.huji.ac.il
או בדף הפייסבוק שלנו:
תכנית מנהלים לתואר מוסמך במשפטים - האוניברסיטה העברית בירושלים

דבר הדיקן // פרופ' מיכאל קרייני

המשפט עוברים שינויים רבים וכך גם המחקר המשפטי. לכן, הפקולטה רואה את עצמה כבית אינטלקטואלי לגישות שונות ולציבורים שונים, והסינרגיה שביניהם הופכת אותה לזירה אקדמית תוססת. מעידים על כך מדדים שונים שהתפרסמו בשנה האחרונה, אשר דרגו את הפקולטה כראשונה בישראל ובין הפקולטאות המובילות בעולם כולו. אני שמח במיוחד לבשר לכם על תנופת הבניה שתחל בקרוב - הוספת שתי קומות חדשות לבניין הירש, הקמת חצר לבונטין, שילוט בשלוש שפות ועוד.

ההצלחה והצמיחה נובעות משיתוף פעולה מבורך בין סטודנטים וסגל, כולל כמובן הסגל המנהלי, ומעבודה קשה של כולם. הביטאון סוקר את ההצלחות וההתפתחויות האחרונות בפקולטה, והוא עצמו תוצר של שיתוף פעולה כזה. אני מזמין אתכם לקרוא, ללמוד ולהכיר טוב יותר את הבית האקדמי של כלנו.

פעילויות שונות קורות בתוך כותלי הפקולטה, והן מייצגות את העושר הרב שקיים בה, הן ברמת הפעילות האקדמית והן ברמת ההרכב האנושי - סגל וסטודנטים כאחד. מדי סמסטר אנו שמים זרקור על חלק מהפעילויות, וכולי תקווה שקוראי "אוביטר" יוכלו להתרשם בעצמם מעושר זה. לימודי

דבר העורכים

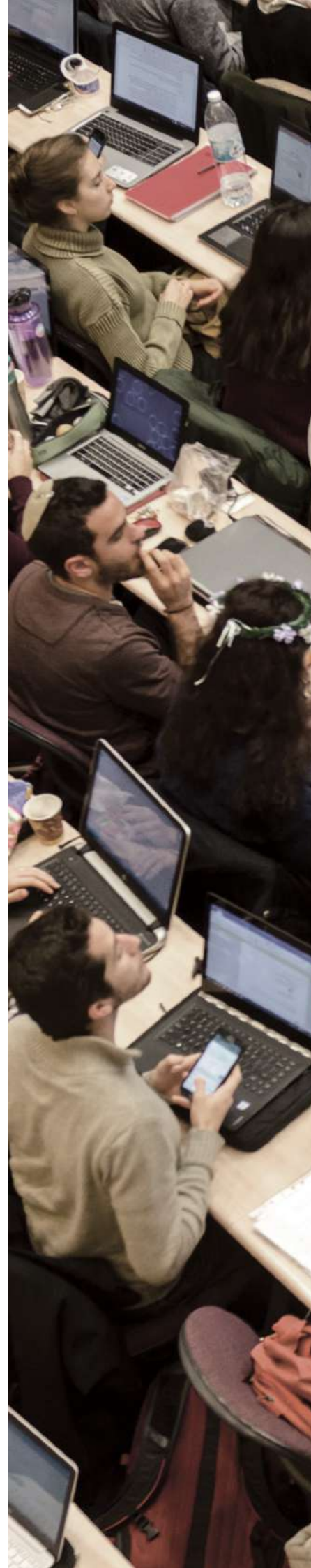
ומעלים יוזמות מקצועיות ואקדמיות חדשות באופן יומי. התוצאה היא סביבה אקדמית עם מגוון פעילויות מעניינות ומעשירות.

לכן, אנא ראו בגיליון זה כמעין תקציר או הצצה למגוון הדברים שקורים בפקולטה - אקדמית, חברתית ואישית, ותנו לעצמכם להתגאות בהיותכם חלק ממוסד אקדמי פעיל, דינמי ומלא חיים.

קריאה נעימה!

אנו גאים להציג את הגיליון השלישי של ביטאון הפקולטה - אוביטר. הכתבות נכתבו בעבודה קשה על ידי סטודנטים בפקולטה, שמכירים אותה היטב והחליטו לעזור ולהוציא לאור את הסיפורים שעולים ממנה.

אי אפשר לסכם את פעילות הפקולטה בכמה עשרות עמודים, וגם ניסיון לסקור את כל ההתפתחויות החדשות נידון לכישלון מראש, מכיוון שכל כך הרבה קורה פה. סטודנטים, מרצים וסגל מנהלי מפרסמים מאמרים

תכניות לימודים לתואר M.A. בקרימינולוגיה

המכון לקרימינולוגיה מציע ארבעה מסלולי לימוד לתואר מוסמך בקרימינולוגיה:

מסלול מחקרי - תכנית המכוונת למעוניינים לחקור סוגיות בקרימינולוגיה ולהמשיך בדרך אקדמית. היקף הלימודים בתכנית הוא 32 נ"ז אשר נלמדות בשנתיים אקדמיות. כתיבת התזה נעשית בשנה השלישית.

מסלול עיוני - תכנית העוסקת בהעמקת הידע התאורטי ובפתיחת צוהר למדע הקרימינולוגיה. היקף הלימודים בתכנית הוא 40 נ"ז אשר נלמדות בשנתיים אקדמיות.

תכנית בהתמחות באכיפת חוק - תכנית אשר מכוונת לאנשים העוסקים בתחומי אכיפת החוק על גווניה השונים. היקף הלימודים בתכנית הוא 44 נ"ז, אשר נלמדות במשך שלושה סמסטרים: א', ב' וק"ץ. התלמידים/ות ישלימו את חובותיהם במהלך שנה קלנדרית אחת. הלימודים יתקיימו בימים ב' (בשעות אחר הצהריים) ו-ו' (בשעות הבוקר).

תכנית בהתמחות במדע פורנזי - תכנית ייחודית אשר מתמקדת בנושא הזיהוי הפלילי, ניתן ללמוד כמסלול מחקרי או כמסלול עיוני, היקף הלימודים בתכנית הוא 44 נ"ז, אשר נלמדות במשך שלושה סמסטרים, א', ב' וק"ץ. התלמידים/ות ישלימו את חובותיהם במהלך שנה קלנדרית אחת. הלימודים יתקיימו בימים ב' ו-ו'.

*למסלול המחקרי יתווספו קורסים מתקדמים לכותבי התזה, שיילמדו בשנה העוקבת.

הקבלה לתכניות היא על סמך לימודי התואר הראשון.

למידע נוסף והרשמה:

אתר המכון לקרימינולוגיה: <http://criminology.huji.ac.il>

אתר הפקולטה למשפטים: <http://law.huji.ac.il>

בקרר אותנו גם בפייסבוק: <https://www.facebook.com/TheInstituteofCriminology>

מירי מסקל - המכון לקרימינולוגיה: 02-5880485 | mirim@savion.huji.ac.il

פאולה צמח - הפקולטה למשפטים: 02-5882545 | paulaz@savion.huji.ac.il

נטע איצקוביץ - 02-5494960 | netam@savion.huji.ac.il

חגיגה רב-תרבותית

לכבוד חג המולד ארגן פורום שאיפות, יחד עם אגודת הסטודנטים למשפטים, אירוע הדלקת עץ חג המולד, שנחגג ברחבת פורום הפקולטה בשיר, שוקולד, ונוכחות מרשימה של סטודנטים ומרצים. לא הרבה זמן לפני כן חגגנו בפקולטה את חג החנוכה. חג שמח לכולם!

צעירה מבטיחה

ד"ר ראוייה אבורביעה (בתמונה משמאל), בוגרת תכנית זכויות האדם תחת לחץ - תכנית הדוקטורט הבינתחומית של מרכז מינרבה המשותפת עם האוניברסיטה החופשית בברלין, נבחרה לרשימת 40 הצעירים המבטיחים של עיתון גלובס. הכרה זו ניתנה לה עקב מחקר פורץ דרך על תופעת הביגמיה בקרב הכפרים הבדואים הלא מוכרים בנגב, וכן על שנים שבהן ייצגה את תושבי הכפרים במימוש זכויותיהם החוקתיות.

ד"ר אבורביעה אמרה בעקבות הכללתה ברשימה: "כאישה בדואית שקיבלה את כל ההזדמנויות והתנאים להצליח - בחברה שהנשים בה מיועדות לרוב למסלול של חתונה וילדים - אני מרגישה חובה מוסרית להביא לקדמת הבמה האקדמית את הסוגיה ולתקן ולו במעט את השקיפות המשפטיות שממנה סובלות נשים בדואיות".

אתר חדש למרכז מינרבה לזכויות האדם

לכבוד השנה החדשה התחדש מרכז מינרבה, המוביל את העשייה בפקולטה בנושאי זכויות האדם והמשפט הבינלאומי ההומניטרי, באתר חדש ומתוחכם. האתר מכיל אינפורמציה רבה על הקורסים, התוכניות וההישגים של המרכז, וכן קולות קוראים למלגות המיועדות לסטודנטים, סגל ואנשי מקצוע. מוזמנים ומוזמנות להעיף מבט באתר החדש (באנגלית):

en.minervacenter.huji.ac.il/book/main

נחנך אתר מאגר פסקי דין העליון שיזמה ד"ר קרן וינשל-מרגל

האתר נחנך במסגרת הכנס הבינלאומי "Comparative Supreme Court", "Decision Making Workshop" בו כיבדו אותנו בנוכחותם שופטת בית המשפט העליון דפנה ברק-ארז והכתב המשפטי הבכיר של הניו יורק טיימס אדם ליפטק. ד"ר וינשל שוחחה על המאגר, הזמין ופתוח לציבור, גם בתוכנית "לונדון את קירשנבאום", וסיפרה כיצד מיינה באופן מתמטי, יחד עם עמיתה פרופ' לי אפשטיין ואנדי וורמס, למעלה מ-50 אלף פסקי דין והחלטות בית המשפט העליון בישראל. ניתוח המאגר מוביל לתוצאות מרתקות: פחות מ-1% מכלל דעות השופטים הן דעות מיעוט, קיים מתאם בין "תעוזת" השופטים לבין קרבתם לגיל פרישה, ובית המשפט העליון הישראלי הוא מהעמוסים ביותר בעולם. המאגר זמין כאן: iscdbstaging.wustl.edu

מקריבים את הפריפריה

הקליניקה לייצוג אוכלוסיות בפריפריה, הפועלת במסגרת המרכז לחינוך משפטי קליני, קיבלה בטקס מרגש ב-30.12 אות הוקרה מטעם מוקד הקליטה ליוצאי וליוצאות אתיופיה בירושלים. הקליניקה מפעילה מזה כעשור שני מוקדי סיוע משפטי לקהילת יוצאי אתיופיה, ברחוב יפו ובקריית מנחם, ומסייעת פונות ופונים כשהיא מעניקה להם סיוע פרטני במיצוי זכויותיהם מול הביטוח הלאומי, הדיור הציבורי, הוצאה לפועל ודיני עבודה. אות ההוקרה ניתן לה בשל פעילותה רבת השנים בתחום מיצוי הזכויות ליוצאות וליוצאי אתיופיה.

לאחרונה חשפה הקליניקה בעיית נגישות לשונית בשפה הערבית באתר המוסד לביטוח הלאומי, דבר שהוביל לשינוי מדיניות המוסד ולפרסומים שונים בכלי התקשורת הארציים.

ברכות לפרופ' גדעון פרחומובסקי על זכייתו בפרס פולק לחוקר מצטיין!

פרופ' גדעון פרחומובסקי נחשב לאחד מהחוקרים המובילים בעולם בתחום דיני הקניין, ומאמרים רבים שפרסם בתחום התפרסמו בכתבי עת מובילים. הוא בעל תואר ראשון במשפטים בהצטיינות מהאוניברסיטה העברית, תואר שני מאוניברסיטת ברקלי ותואר שלישי מאוניברסיטת ייל. בשנת 2016 זכה בפרס צלטנר לחקר המשפט. פרס ישראל פולק מוענק מדי שנה לחוקר מצטיין בטקס הענקת פרסים לזכר פרופ' יורם בן-פורת.

חדשות
הפקולטה
בקצרה

סדר דין מקוצר

חסביב לעולם

רחלי ריף

לתכנית CTLS בלונדון מגיעים מרצים וסטודנטים מכל רחבי הגלובוס, לומדים משפט בינלאומי השוואתי, נוסעים לביקורים בבתי משפט מובילים באירופה, וגם חוגגים חגים ביחד. תוסיפו לכל זה את חיי התרבות והפנאי המקומיים, ותקבלו תכנית חילופין שווה במיוחד

נוספת מתעוררת כשפוגשים לראשונה מישהו שלא מכירים. האם מושיטים לו יד? האם מחבקים? האם נותנים לו שתי נשיקות על הלחי, או שלוש? בצרפת למשל נותנים שתי נשיקות, ובשווייץ שלוש נשיקות. אם לא יודעים את הדברים הללו זה עלול לגרום למבוכה. אנחנו מעודדים את המודעות לרב תרבותיות".

רב התרבותיות הוא הבסיס של תכנית ה-CTLS, השונה מתכניות חילופין אחרות. התכנית היא התאגדות של תשעה בתי ספר מובילים <<<<<<

ב תחילת השיעור הראשון של הסמסטר בתכנית CTLS (Center for Transnational Legal Studies) בלונדון, לא התמקדה פרופ' **מירי גור אריה** בסוגיות משפטיות בלבד. "במסגרת האוריינטציה העברתי לתלמידים תרגיל על שונות בין-תרבותית במפגשים בין-אישיים", היא מספרת. "לדוגמה, יש הבדלים תרבותיים בפנייה של תלמידים אל המרצה שלהם; יש תלמידים שפונים אל המרצה בגוף שלישי, ויש כאלה שפונים אליו בשם הפרטי. דוגמה

יותר כיף לגור בה
מאשר להיות תייר.
לונדון

חיבור מידיי. סטודנטים המשתתפים בתכנית, 2018. ראשונה משמאל: יעל היימן, הלומדת בתכנית השנה

תמצאו בשום תכנית אחרת של חילופי סטודנטים.

חוגגים חנוכיסמס ביחד

עמית כהן, בוגרת הפקולטה שעברה זה עתה את בחינות הלשכה, למדה בתכנית לפני שנתיים. היא מספרת על חוויה טובה ומשמעותית. "הגעתי לתכנית יחד עם חבורה גדולה יחסית מהאוניברסיטה העברית, עשרה סטודנטים משנים ג' וד'. בגלל שכולם נמצאים בתכנית חילופין ובשביל אף אחד לא מדובר באוניברסיטה הביתית שלו, כולם הגיעו עם כוונות מאוד טובות, עם רצון להכיר ולדבר ולשתף. מהרגע הראשון נוצר חיבור מאוד טוב. כבר בערב הראשון כולנו יצאנו ביחד "חוץ מזה, הסביבה הלימודית מאוד מיוחדת. גם המרצים מתחלפים מדי סמסטר. אנחנו הגענו יחד עם ד"ר סמסטר. אנחנו לוינסון זמיר, והיה לנו מרצה ספרדי ומרצה שוויצרי, ועוד. היה מאוד מעניין לראות את הגישה <<<<<<

רימון רפאלי: "הסתובבנו ביחד, שוויצרים, איטלקים, ישראלים. ועשינו חגים ביחד. אני זוכר שאחת מהחברות הטובות שלנו, נטליה, קולומביאנית, התעצבה מאוד שהיא לא יכולה לחזור לכריסמס לבית שלה, שהיה רחוק מאוד. אז ארגנו בשבילה אירוע כריסמס אצלנו בדירה"

ואיך לונדון?

"לונדון היא מקום נפלא לגור בו. זו עיר יפהפייה ותענוג להסתובב בה. המונומנטים הקלאסיים, השווקים, אירועי התרבות, המוזיאונים. בשביל מי שאוהב הצגות זו חגיגה לעיניים. הסטודנטים הולכים להמון מיוזיקלס, ויש מחירים מיוחדים לסטודנטים. אבל נעזוב רגע את לונדון ונתמקד בתכנית עצמה - חוויה כמו כאן, ב-CTLS, לא

סטודנט", היא מוסיפה, "זה ממש נהדר. בניגוד לשאר תכניות החילופין, כאן לא מדובר בסטודנט אחד או שניים שמגיעים למקום שבו כל הסטודנטים מקומיים וצריך להשתלב איכשהו. כאן כולם מגיעים מבחוץ. ולכן התכנית ממוקדת בסטודנטים ובמה שחשוב שילמדו ויעשו כאן".

בנובמבר האחרון התקיים כנס במלאת עשור לתכנית ה-CTLS בלונדון. גור-אריה מציינת בהתרגשות שאל הכנס הגיעו כ-140 תלמידים שלמדו בתכנית בעבר. "זה המון. לא ידענו כמה יבואו. היה מדהים לראות איך הם נופלים אלו לזרועות אלו, ולא מפסיקים לדבר. הם הגיעו לכאן על חשבונם כדי לפגוש את כולם. גם מרצים הגיעו. באופן אישי יש לי קשרים עמוקים עם כמה מרצים מאיטליה שהכרתי כאן, ובמאי אני נוסעת לטורינו, כדי להרצות באוניברסיטה ולבקר חברים. בשנה שעברה נסעתי לאותה מטרה לגרמניה".

פרופ' מירי גור אריה: "מה עושים כשפוגשים לראשונה מישוהו שלא מכירים? האם מושיטים לו יד? האם מחבקים? האם נותנים לו שתי נשיקות על הלחי, או שלוש? בצרפת למשל נותנים שתי נשיקות, ובשווייץ שלוש. אם לא יודעים את הדברים הללו זה עלול לגרום למבוכה. אנחנו מעודדים את המודעות לרב תרבותיות"

כדי שיהפכו לשפחות מין. מסתבר שהוא עצמו נחטף על ידי המליציות בצבא והוכרח לשרת שם, ולאט לאט עלה בדרגות. זה היה משפט מאוד מעניין על קורבן שהפך לעבריין. לפני שנסענו להאג עשינו עבודת הכנה. כל זוג סטודנטים הציג את היתרונות והחסרונות של כל אחד מבתי הדין בהאג, וכולנו דנו בכך. וכשנסענו להאג והציגו לפנינו את בתי הדין, הסטודנטים שאלו שאלות נהדרות ונוצר דיון אינטנסיבי. היה טיול נפלא ומחכים מאוד".

להיות מרצה בתכנית, אומרת גור-אריה, זו חוויה נהדרת. "המרצים מאוד נהנים כאן. מי שהיה פעם אחת תמיד רוצה לחזור. מצד שני, מאוד מאתגר ללמד פה. כל מרצה מקבל קבוצה של סטודנטים, כשהוא או היא לא יודעים מה הרקע המשפטי של התלמידים ומה הם יודעים ולא יודעים. בכל מדינה לומדים אחרת, ובכל אוניברסיטה שיטת העבודה היא אחרת, ולא כולם מדברים אנגלית שוטפת. כך שהמרצה צריך לחשוב על שיטת הוראה שיכולה להתאים לכולם, שתצליח לעזור עניין בכולם, שלא תהיה קלה מדי לסטודנטים כאלה ולא תהיה קשה מדי לסטודנטים אחרים. זה מאתגר, אבל מאוד מהנה.

בתפקיד שלי כאן אני נחשפת לסטודנטים מכל העולם, ולומדת מהם המון. "גם להיות כאן

בית המשפט בהאג

מעבר לשיעורי החובה וקורסי הבחירה, מתגאים ב-CTLS בפעילויות מגבשות ומעניינות שיוצאות מחוץ לקופסה הרגילה של לימודי המשפט. "הייתה למשל הרצאה של אחד מהיועצים לממשל הקודם של אובמה, שדיבר על שלטון החוק במצבי חירום", אומרת גור-אריה. "בסמסטר הבא אני מארגנת לקראת יום השואה הבינלאומי מפגש שבו אנו מקרינים את הסרט 'הקורא', על-פי הספר של ברנרד שלינג, וידברו בו מומחה לספרות גרמנית ומומחה ללימודי שואה מלונדון. יש לנו ערבי סרט, ערבי פאב, סיורים במוסדות המשפט בלונדון, ופעם אחת בסמסטר אנו לוקחים את הסטודנטים לסיור באירופה. אני לקחתי את התלמידים שלמדו בקורס שלי לבתי המשפט הבינלאומיים בהאג".

איך היה בהאג?

"היה מדהים. בכל המוסדות בהאג קיבלנו הסברים מתובעים, מסנגורים ומשופטים. בבית הדין הפלילי הבינלאומי הקשבנו למשפט, קשה במיוחד, של מפקד בכיר במליציות באוגנדה שנאשם בפשעים נגד האנושות. הוא הואשם בחטיפת גברים כדי שישמשו כחיילים ובחטיפת נשים ומסין".

האיזון הנכון בין לימודים להנאה. סיור בארגון הסחר העולמי בז'נבה, 2015

של כל מרצה. לומדים שיטות משפט מכל מיני מקומות בעולם, ומדברים הרבה על היחס בין תרבות ומשפט. איך במקומות מסוימים משהו אחד הוא נורמטיבי ובאחר הוא לא, ואיך אפשר לקבל השראה משיטות משפט שונות. זה מאוד מעניין. ומבחינת האנגלית אין מה לדאוג, היא מחייכת, "באופן יחסי, לישראלים יש את האנגלית הטובה בתכנית. הגיעו לתכנית גם כאלה שהאנגלית שלהם לא הייתה פרפקט, דווקא כדי ללמוד ולהשתפשף בשפה. כך שהדיבור בכיתה ועם אחרים היה באווירה מאוד נוחה".

רימון רפאלי, כיום עו"ד בארדינסט, בן נתן, טולידנו ושות', השתתף בתכנית בשנת 2015. "זו הייתה חוויה מעולה. בבית הספר לימדו מרצים מובילים מאוניברסיטאות נבחרות בעולם. למדנו משפט בינלאומי, אבל לא כמו שמכירים, אלא בפרספקטיבה השוואתית וגם כלכלית, ותחומים שפחות נחשפים אליהם באוניברסיטה, כמו דיני האיחוד האירופי. המרצים היו מגוונים וטובים. לצורך העניין, למדתי דיני סחר בינלאומי עם שופט של ארגון הסחר הבינלאומי, מרצה מאוניברסיטת סינגפור. זה נותן זווית מאוד מעניינת. עם הקורס של המרצה הסינגפורי היה לנו טיול כיתה לז'נבה, לארגון הסחר העולמי. טיולנו שם יומיים

או שלושה, היו הרצאות וביקרנו בארגונים בינלאומיים שיושבים בז'נבה. הלימודים היו האיזון הנכון בין לימודים מעניינים מצד אחד ולא מאוד דורשניים מצד שני, מה שמאפשר להיות סטודנט בחו"ל, ולא רק לשבת וללמוד במשך כל היום כולו".

לונדון, הם מספרים כצפוי, הייתה טובה אליהם. "לונדון מדהימה", אומרת עמית. "זו עיר שיש בה הכל. חיי לילה ואוכל ותרבות ושווקים. יש בה את התחבורה הציבורית הכי נוחה וקל מאוד להסתדר בה. די מהר הרגשנו בבית מהבחינה הזו. יש המון מקומות לצאת אליהם. היה לנו בר מתחת לאוניברסיטה, והיינו מסתובבים המון יחד. בערב ראש השנה העברי הזמנו אלינו לדירה את החברים מהכיתה לארוחה חגיגית, וגם חגגנו 'חנוכריסמס' ביחד, עם סופגניות וסביבונים. בסוף התכנית הכנו ספר מחזור, מאוד מושקע, עם תמונות ודברים שכתבנו אחד על השני".

"הרבה יותר כיף לגור בלונדון מאשר להיות בה תייר", אומר רימון. "המגורים מאפשרים להכיר אותה לעומק, מעבר ליעדים התיירותיים. אנחנו גרנו בנוטינג היל, בדירת מרתף עם חלון גדול וגינה פנימית. התחבורה הנוחה מאפשרת לקפוץ בקלות בין שכונה שקטה למרכז העניינים. מאז התכנית לונדון מרגישה לי קצת כמו בית. זו עיר מאוד צעירה ודינמית עם המון גלריות, הופעות תיאטרון, הופעות רחוב ומוזיקה.

"הסתובבנו בה ביחד, שוויצרים, איטלקים, ישראלים. ועשינו חגים ביחד. אני זוכר שאחת מהחברות הטובות שלנו, נטליה, קולומביאנית, התעצבה מאוד שהיא לא יכולה לחזור לכריסמס לבית שלה, שהיה רחוק מאוד. אז ארגנו בשבילה כריסמס אצלנו בדירה.

"ובכלל, שווה לנסוע בסמסטר החורף. אמנם קר, אבל מאוד מיוחד. אני זוכר שהלכנו להחלקה על הקרח בזמן הכריסמס, והיה עץ ענק באמצע

הרחבה, עם המון קישוטים, זיזית קרח מסביבו. זה היה ממש מדהים. ובחופשת החורף נסענו כמה חברים לטייל עם ואן בסקוטלנד ובאירלנד. חוויה בלתי נשכחת".

מספרים שיקר בלונדון.

"אם אני משווה את שכר הדירה בלונדון לזה של תל אביב", אומרת עמית, "לא מדובר בהבדל גדול. ביחס לירושלים זה יותר משמעותי. באשר לדברים האחרים – תלוי כמה רוצים להוציא. האם מוותרים על עוד מיוזיקל או משחק כדורגל. הבירה יותר זולה בלונדון. הטלפון הנייד זל מאוד. התחבורה הציבורית יקרה אבל יש הנחת כרטיס סטודנט.

פרופ' גיא הרפז:

"התכנית מציבה את הפקולטה שלנו במועדון יוקרתי של מוסדות משפטיים. אנחנו שותפים של אוניברסיטאות כמו ג'ורג'טאון, טורונטו, קינגס קולג' ומלבורן. זהו חלק מההתחייבות שלנו לבינלאומיות, מגמה שאנחנו מובילים באוניברסיטה העברית בשנים האחרונות"

והטיסות למקומות אחרים באירופה זולות מאוד. אפשר לנסוע לברלין או לברצלונה בשלושים או ארבעים יורו".

פרופ' גיא הרפז, דיקן הסטודנטים והאחראי על חילופי הסטודנטים בפקולטה, אומר בקשר לכך: "הפקולטה החליטה להגדיל את סכום המלגה ליוצאים לתכנית ה-CTLS. זוהי התכנית שמקבלת באופן יחסי את המלגות הגבוהות ביותר. נוסף על כך – יש גמישות רבה יותר בהכרה בנקודות הזכות שנצברות שם כנקודות זכות של האשכול הבינתחומי.

"חשוב לציין", מוסיף פרופ' הרפז, "שלאורך השנים הצלחנו לשבץ לא מעט סטודנטים בהתמחויות קצרות טווח במשרדי עורכי דין יוקרתיים

בלונדון. כך גם השנה. התכנית מציבה את הפקולטה שלנו במועדון יוקרתי של מוסדות משפטיים. אנחנו שותפים של אוניברסיטאות כמו ג'ורג'טאון, טורונטו, קינגס קולג' ומלבורן. זהו חלק מההתחייבות שלנו לבינלאומיות, מגמה שאנחנו מובילים באוניברסיטה העברית בשנים האחרונות. אני מקנא במי שהולך ללמוד בתכנית הזו, גם בשל הייחודיות האקדמית שלה וגם בזכות כל מה שיש ללונדון להציע".

כמו בהוגוורטס

עמית ורימון. שמרתם על קשר עם חברים איתם למדת בתכנית?

"כמעט כולם שמרו על קשר", עונה עמית. "חברים מגרמניה, משווייץ ומבלגיה הגיעו לבקר אותנו בתל אביב. אני בקשר עם חברות מאיטליה ומכל מיני מקומות אחרים. לאחרונה התקיים מפגש בלונדון לציון עשר

שנים לתכנית. לצערי לא יכולתי ללכת, כי הוא התקיים שבועיים לפני בחינות הלשכה שלי, אבל שתי חברות שלי נסעו ומאוד נהנו. הרבה אנשים הגיעו כי רצו לשמור על קשר".

"אנחנו היינו קבוצה מאוד מגובשת", מוסיף רימון. "יש לי חברים מכל העולם. בשנה שלי היה קליק מאוד טוב בין הישראלים לשווייצרים. בשנה שעברה נסעתי לחבר משווייץ, ולפני כן גם הוא הגיע אלינו לארץ".

אז אתם ממליצים על התכנית?

"מאוד", אומרת עמית. "ואם יש מי שצריך עזרה במציאת דירות בלונדון, וטיפים נוספים, יש דף המלצות שכתבנו בסיום התכנית – זה רץ בין השנים".

"זו אחלה דרך ליהנות משני העולמות", אומר רימון. "ה-CTLS היא תכנית חילופין שכולה מיועדת

עמית כהן: "שמרנו על קשר. חברים מגרמניה, משווייץ ומבלגיה הגיעו לבקר אותנו בתל אביב. אני בקשר עם חברות מאיטליה וממקומות אחרים. לאחרונה התקיים מפגש בלונדון לציון עשר שנים לתכנית"

לחילופין, כך שזה נלקח ברצינות והסטודנט לא נופל בין הכיסאות. בנוסף, יש את האיזון הנכון בין לימודים להנאה. הקורסים רציניים ויש בהם דרישות, הם לא קלים, אבל הם גם לא נורא קשים. זו אחלה דרך גם להשכיל וגם ליהנות. והנה עוד סיבה: הספרייה שם, שנמצאת בבניין עתיק, מחופה בתקרת זכוכית גבוהה ומלאה בספרים מכל עבר, נראית ממש כמו בהוגוורטס. הרגשתי כמו בספר של הארי פוטר." ■

נכחות במשפט של קורבן שהפך לעבריו. תמונה קבוצתית מהסיום בהאג, 2018. עומדת במרכז התמונה: פרופ' מירי גור-אריה

הפסיכולוגיה של הפסיקה

■ קורל מל

ספרם פורץ הדרך של
הפרופ' איל זמיר ודורון
טייכמן, המבצע לראשונה
ניתוח כלכלי התנהגותי של
המשפט, מלמד שפסיקת
השופטים, שאינה תמיד
רציונלית, עלולה להשפיע
על אופן ההתנהגות שלנו.
ריאיון

מה הרקע לכתיבת הספר?
איל: "בעשורים האחרונים מתחוללת
בצפון אמריקה ובישראל מהפכה
בינתחומית בחקר המשפט. יותר
ויותר חוקרים מנתחים את
המשפט מנקודות מבט שהן לא
פנים-משפטיות, כשהפרספקטיבה
הבינתחומית המשפיעה ביותר
היא הניתוח הכלכלי של המשפט.
הניתוח הכלכלי של המשפט
מנסה להבין ולחזות התנהגויות
של אנשים, ואת ההשפעה של הדין

לאחרונה ראה אור ספרם של
פרופ' איל זמיר, המלמד
משפט מסחרי בפקולטה וכיהן
בה בעבר כדיקן, ו**פרופ' דורון**
טייכמן, סגן דיקן הפקולטה,
"*Behavioral Law and Economics*",
בהוצאת אוקספורד. זמיר וטייכמן
כתבו ספר חדשני, שמבצע בפעם
הראשונה ניתוח רב תחומי של
המשפט ותופעות התנהגותיות.
תפסנו אותם לריאיון זוגי צפוף על
משפט, התנהגות ומה שביניהם.

התובע והנתבע
חיים בעולם
שונה של קבלת
החלטות.
פרופ' דורון
טייכמן (מימין)
ופרופ' איל זמיר

על התנהגויות של אנשים. אחת ההנחות הסטנדרטיות של הניתוח הכלכלי היא כי אנשים הם 'ממקסמים' רציונליים, כלומר הם חושבים בצורה לוגית ושואפים להגדיל ככל האפשר את התועלת של עצמם. בעשורים האחרונים יותר ויותר מחקרים הראו שההנחות הסטנדרטיות של הניתוח הכלכלי אינן נכונות, ושהסטיות מהנחות אלה הן לא קטנות ואקראיות, אלא משמעותיות ושיטתיות.

"המחקרים ההתנהגותיים פורצי הדרך שהניחו את הבסיס לכלכלה ההתנהגותית נעשו באוניברסיטה העברית בירושלים על ידי חתני פרס נובל לכלכלה דניאל כהנמן ועמוס טברסקי. הם האבות המייסדים של התחום, ועד היום האוניברסיטה העברית היא מוקד חזק של מחקרים מסוג זה. אבל עד כה לא התפרסם אף ספר שמציג ניתוח כלכלי התנהגותי של המשפט באופן מקיף ושיטתי. זהו בעצם הספר הראשון שנוטל על עצמו את המשימה הזו."

צעדי זהירות מופרזים

דורון: "אתן דוגמא כדי להמחיש את הדברים. ישנה תופעה התנהגותית, שבה שופטים נוטים להעריך הסתברויות באופן שונה כשהם בוחנים דברים בדיעבד. כולנו הרי חכמים גדולים במבט לאחור. כך למשל, נאמר לאחר תאונה שהיה לנו ברור שזו הייתה סיטואציה מסוכנת ועשויה

הייתה להתרחש תאונה. אולם לא אמרנו זאת טרם התאונה כדי למנוע אותה. זוהי הטיית החוכמה בדיעבד, ויש לכך השלכות משפטיות ממשיות, כי בעלי הדין יודעים שהשופטים לא לגמרי רציונליים ושהם שופטים אותם לאור ההטיה הזו. זה עשוי להשפיע מראש על צורת ההתנהגות שלהם.

"כך למשל, אנשים וגופים המעורבים בפעילויות העלולות לגרום נזק עלולים לנקוט צעדי זהירות מופרזים, הכרוכים בעלויות גבוהות, בשל החשש שאם תתרחש תאונה השופט יטיל עליהם אחריות, גם אם מראש לא הייתה הצדקה עניינית לנקוט צעדי זהירות כאלה. לכל מי שמתעניין בהשפעת הפסיקה על התנהגויות של אנשים אמור להיות אכפת מפסיכולוגיית קבלת ההחלטות של שופטים."

מדוע בחרתם דווקא בנושא זה?

איל: "דורון ואני כתבנו מחקרים ספציפיים בתחום, כמו למשל מחקר על ההשפעה של תופעות פסיכולוגיות על הסדרי שכר טרחה של עורכי דין, או מחקר על התנהגויות צדדים לחוזה. לאחר שחשבנו שיש לנו ראייה רחבה על התחום נטלנו על עצמנו את מלאכת כתיבת הספר. צריך לציין שהאתגר היה קשה במיוחד משום שאין כמעט ספרים המנתחים באורח שיטתי את תחום הפסיכולוגיה של קבלת ההחלטות, ובכלל זה ספר שמקיף את כלל הסוגיות והנושאים שאנו מקיפים בספר."

דורון: "לפני כמה שנים אייל ואני הוזמנו על ידי אוניברסיטת אוקספורד לערוך את ספרם *The Oxford Handbook of behavioral economics and the law*, ספר הכולל מאמרים של חוקרים בולטים בתחום הניתוח הכלכלי-התנהגותי, המציגים את תובנותיהם בהקשרים שונים. העבודה על הספר הכריחה אותנו לצאת מאזורי הנוחות שלנו ולחקור תחומי משפט נוספים. מטבע הדברים, כשעורכים ספר שאנשים אחרים כותבים, אי אפשר להסכים עם הכול. כתיבת הספר שלנו אפשרה לנו ליצור חיבור שאנו עומדים מאחורי כל

הטענות המוצגות בו."

מהי התרומה של הספר למחקר?

איל: "הספר הוא לא מונוגרפיה, כלומר לא ספר עם טיעון מרכזי אחד, אלא כזה שנועד לסכם באופן ביקורתי את מה שנעשה עד היום במחקר המשפטי התנהגותי, ולהניח את הבסיס להמשך המחקר בתחום."

תוכלו לתת דוגמא למחקר מתוך הספר?

איל: "לפי התאוריה הכלכלית הסטנדרטית אנשים חושבים בערכים מוחלטים. כלומר, מנקודת מבט כלכלית, אין הבדל בין נשיאה בהפסד לבין אי-השגת רווח, כשם שאין הבדל בין השגת רווח לבין מניעת הפסד. אם, למשל, אני מפעיל חנות שבבעלותי ומרוויח 10,000 ₪ לחודש, אך יכולתי לסגור את החנות ולהשכיר את המבנה תמורת 12,000 ₪ לחודש, הרי שמנקודת מבט כלכלית כל חודש אני מפסיד 2,000 ₪ מהפעלת החנות. אחת ההארות המרכזיות של המחקר של כהנמן וטברסקי היא שהפסיכולוגיה האנושית אינה עובדת כך. אנשים לא מעריכים תוצאות בערכים מוחלטים, אלא ביחס לנקודת ייחוס מסוימת, כלומר כרווחים או כהפסדים.

"מסתבר שאנשים הרבה יותר שונאים להפסיד מאשר אוהבים להרוויח, וכשהם חושבים על החלטות המשתייכות לעולם ההפסדים, למשל מניעת הפסדים או מזעור הפסדים, הם נוטים להיות יותר אוהבי סיכון, כלומר הם ייטו לקחת סיכונים רבים יותר מאשר בעולם הרווחים. אלו תופעות של שנאת הפסד והיחס השונה לסיכונים בעולם ההפסדים, תופעות פסיכולוגיות שבעזרתן אפשר להסביר או להצדיק אינספור תופעות במשפט.

"כך למשל ניתן להבין כי התובע והנתבע חיים בעולם שונה של קבלת החלטות. התובע חי בעולם שבו הוא מקווה להרוויח, על כן הוא יהיה שונא סיכון ויעדיף פשרה בה ייקבל צ'ק וודאי. לעומתו, הנתבע חי בעולם

להבין ולחזות התנהגויות של אנשים

שבו הוא פוטנציאלית הולך לכתוב את הצ'ק בסוף, ולכן הוא יהיה אוהב סיכון ויהיה מוכן להמר על מנת למנוע מעצמו להכיר בוודאות בהפסד."

בריא או לא בריא?

מה הרלוונטיות לקובעי המדיניות ועורכי הדין?

איל: "במשפט הישראלי כל עורכי הדין יודעים שנטל השכנוע בהליכים אזרחיים הוא 51%. המחקר ההתנהגותי צופה שבגלל הטיות של השופט ואולי מסיבות נוספות, נטל השכנוע האפקטיבי הרבה יותר גבוה. זהו דבר שעורכי דין רבים יודעים באופן אינטואיטיבי. עורך דין לא ייקח תיק לייצוג אם הוא חושב שסיכויי ההצלחה של גרסת הלקוח הם רק 'קצת' יותר חזקים מהגרסה של הצד השני. הניתוח ההתנהגותי מסייע לספק ראיות, הסברים ותחזיות קונקרטיות לגבי המצב הקיים."

דורון: "בתחום של קובעי המדיניות אחת המהפכות הגדולות בשנים האחרונות בתחום הרגולציה הוא מהפכת ה-Nudge, או 'הנד' בעברית. זוהי צורת רגולציה שמושגת על תובנות התנהגותיות, ומה שמאפיין אותה זה שבניגוד לרגולציה כופה, שבה נשללות מאנשים אפשרויות התנהגות מסוימות, היא מותירה את הבחירה בידי הפרטים ורק נותנת להם 'דחיפה קלה' בכיוון הרצוי באמצעות

שימוש בתובנות התנהגותיות. "דוגמא קונקרטית אצלנו בארץ היא כל הנושא של סימון מזון, שעוד לא לגמרי נכנס לתוקף. עד היום התעסקנו עם תוויות מזון קטנות ומבלבלות שהודבקו על הצד האחורי של המוצר. כיום המצב שונה. הרגולטורים חשבו שאם ננגיש לצרכן את המידע בצורה פשוטה על ידי מדבקות צבעוניות שמסמנות 'בריא' / 'לא בריא', נוכל לסייע לו לקנות את המוצר הנכון עבורו.

"מצד אחד, זוהי תרומה של המחקר ההתנהגותי. אך מחקרים התנהגותיים נוספים מצביעים סימן שאלה לגבי האפקטיביות של אמצעים אלה בטווח הארוך. המחקרים הללו יטענו שאנשים לא טובים באיזונים ושהם מקבלים בהווה החלטות שפוגעות בהם בטווח הארוך. אם כך, עדיף לתעל את האנרגיה לניתוח כלכלי רגיל ולהיות אגרסיביים יותר בדרך הטיפול בבעיה, למשל להטיל מיסים על מזונות מזיקים או בכלל לאסור אותם."

איך כותבים ביחד ספר משפטי?

דורון: "התחלנו מתוכנית הספר, תוכן העניינים..."

איל: "אבל היו שינויים. המחקר אף פעם לא מתחיל מאפס, תמיד בונים על מחקרים קודמים שלך ושל אחרים."

דורון: "איל ואני בסך הכול מסכימים

על חלק גדול מהדברים, אבל ההסכמה לא מלאה ולפעמים מנהלים משא ומתן על איך ייראו הפסקאות בטקסט."

איל: "בסך הכול, התהליך היה די קל". **דורון:** "הרי אי אפשר לגשת לפרויקט כשיש חוסר הסכמה על השאלות הבסיסיות."

איל: "תמיד יש פשרות, אבל במקרה שלנו הן מינוריות."

דורון: "הניתוח ההתנהגותי כולל תובנות שונות, אבל ברמת המקור, הפרויקט נמצא שמאלה מהמרכז בכל מה שקשור בשאלות של כלכלה ורגולציה."

איל: "הנה אי הסכמה על המינוח: תיאור של העמדות שלנו כנמצאות 'שמאלה מהמרכז' הולם את השיח האמריקאי, אבל לא דווקא את השיח בישראל."

דורון: "בוא נראה אם נסכים על המשפט הבא: הניתוח ההתנהגותי מוביל לתוצאות שנוטות יותר לצדד ברגולציה ובהתערבות בשווקים חופשיים לעומת הניתוח הכלכלי הקלאסי."

איל: "מסכים".

דורון: "ראית איך במשא ומתן קצר הגענו למשפט ששנינו מסכימים עליו?"

ולסיכום?

דורון: "אנחנו מצפים בכיליון עיניים לכתיבת המהדורה השנייה של הספר.

התחום חי ונושם". ■

לאחר התמחות בסנגוריה הציבורית ותואר שני באוניברסיטת UCL בלונדון, היא חזרה לאוניברסיטה, הפעם בתור עורכת דין, כדי להנחות את הקליניקה לייצוג בני נוער ואת הקליניקה לדיני רחוב, שבהמשך אוחדו לקליניקת ילדים ונוער. תוך כדי היא גם הספיקה לכתוב דוקטורט בנושא "מימוש הזכות להשתתפות של נערות בהליכי טיפול והשגחה בבית משפט לנוער", שאושר בימים אלו ממש.

דיני חוזים בתצוגת אופנה

איך השפיעה עלייך העבודה המשפטית עם בני הנוער? מה האתגרים והייחודיות בעבודה כזו?

"כשהתחלתי ללמוד לא הכרתי בכלל את התחום של נוער בסיכון מהפן המשפטי. ההתנסויות המעשיות נתנו לי המון כלים והיו בין הדברים המשמעותיים שעשיתי בתואר. אחד האתגרים שעמם התמודדתי היה לנסות למצוא דרך ייחודית להנגיש לנערות חומר משפטי שלמדתי כאן באוניברסיטה, כך שהן יבינו ויוכלו ליישם אותו בחייהן. למשל, כדי להסביר להן מונחים בדיני חוזים, ערכנו תצוגת אופנה, ובסיומה הודענו להן ששינינו את כל הכללים והנערה שהשקיעה הכי פחות היא הזוכה. מפעילות פשוטה לכאורה, הסברנו להן על מושגים כמו 'גמירות דעת' ו'מסוימות'."

אז מה בעצם עושים בקליניקה לזכויות ילדים ונוער?

"כנראה שצריך להוסיף לשמה של הקליניקה 'ילדים, נוער וצעירים', כי בשנים האחרונות אנחנו מטפלים בפניות רבות של קטינים שליוונו בעבר והתבגרו, או בפניות של צעירים חסרי עורף משפחתי שאין להם אף אחד אחר. לשאלתך – מטרת הקליניקה היא לסייע לקטינים ולקטינות במצבי סיכון הנמצאים על קצה הרצף הטיפולי ולתת להם ייצוג משפטי הוליסטי."

"הקליניקה עובדת בשלושה אופנים של עבודה קלינית. ראשית - <<<<<<

צלום: דחלי רוף

חגנים

■ קורל מל

הסטודנטים בקליניקה לזכויות ילדים ונוער מעניקים סיוע משפטי לנערים ונערות במצבי סיכון, מציגים יחד איתם משפט מבויס וגם מקדמים מדיניות לשינוי חקיקתי בנושא. ד"ר שירן רייכנברג, מנחת הקליניקה, מספרת על העבודה התובענית והסיפוק הרב שבצידה

ד"ר שירן רייכנברג, בעלת תואר שני במשפט פלילי ובוגרת הפקולטה, החלה את לימודיה בשנת 2001. במקביל היא התחילה להתנדב עם ילדים ונוער, חוויה שעיצבה אותה. "לקחתי חלק בתוכנית 'דיני רחוב', שהיום היא חלק מהקליניקה, ושובצתי במעון 'מסילה' לנערות", היא מספרת. "העבודה שם שינתה את חיי. בשנה השלישית ללימודיי פתחו את המרכז הקליני והחלטתי לקחת חלק בקליניקת ייצוג בני נוער, שסייעה לנערים ולנערות במצבי סיכון."

הדרך הטובה ביותר להכיר את עבודת עורכי הדין החברתיים. ד"ר שירן רייכנברג

נמצאים במוקדי השטח. חברי הקליניקה

שירן, תרצי לומר משהו לסיום?

"אני מאוד ממליצה לסטודנטים להשתתף בקליניקות. זו ללא ספק חוויה משמעותית והדרך הטובה ביותר ללמוד את הפרקטיקה של עורכי דין חברתיים. הסטודנטים שמגיעים אלינו לקליניקה הם בעלי מחויבות אמיתית ומשמעותית לקידום ילדים במצבי סיכון. העבודה מאוד תובענית, גם מבחינת זמן וגם מבחינה רגשית, וההצלחות הן יחסיות, אבל הסיפוק הוא רב. למשל, פגשנו נערה עם עבר לא פשוט ובלי עורף משפחתי כלל. הצלחנו לסייע לה לצאת מחובות, לסגור דו"חות ולקבל קיצבה מהמדינה. אנחנו לא יכולים להעלים את כל מה שהיא עברה בילדותה, אבל כן מסייעים לה, ולנערים ונערות במצבה, להשתלב מחדש בחברה כאזרחית נורמטיבית, ומקווים שמכאן המצב רק ילך וישתפר". ■

לומדים המון מהפרקטיקה. חברי הקליניקה לילדים ונוער

"בסוף השנה הסטודנטים והנערים כותבים יחד משפט מבנים ומציגים אותו בפקולטה. אם יש להם משפחות, הן מגיעות לראות אותם, והנערים אפילו זוכים לקבל תעודת סיום קורס בפקולטה למשפטים. זו חוויה מאוד מרגשת. עבור רובם מדובר בתעודה הראשונה שהם מקבלים בחיים"

עריכת דין קהילתית. הסטודנטים נמצאים במוקדי השטח של נערים ונערות במצבי סיכון ברחבי העיר ירושלים. הנערים הללו, חלקם דרי רחוב, עוסקים בזנות ובסמים, לא נמצאים במסגרות או לא בהכרח לומדים, לרוב ישנים ביום ומסתובבים בלילה. הסטודנטים מגיעים אליהם בלילות ומנגישים להם שירות משפטי. הקליניקה פועלת בחמישה מוקדי שטח, כשחלק מהמוקדים גם מספקים אוכל, מקלחת חמה וקורת גג זמנית. "נדבך שני בעבודה שלנו הוא פרויקט דיני הרחוב. זהו פרויקט מעצים ומרגש שנועד לתת לקטנים במצבי סיכון ידע משפטי והיכרות עם החוק בצורה אחרת מהפן השלילי שהם נחשפו לו עד כה. בסוף השנה הסטודנטים והנערים כותבים יחד משפט מבנים ומציגים אותו בפקולטה. אם יש להם משפחות, הן מגיעות לראות אותם, והנערים אפילו זוכים לקבל תעודת סיום קורס בפקולטה למשפטים. זו חוויה מאוד מרגשת. עבור רובם מדובר בתעודה הראשונה שהם מקבלים בחיים.

"מלבד אלו יש לנו צוות פרויקטים וקידום מדיניות. בעקבות דברים שעולים מהשטח אנו מזהים המון דברים שמצריכים שינוי. ילדים הם קבוצה מאוד מוחלשת, בפרט ילדים במצבי סיכון, ולכן אנו מנסים לעבוד בתחומי החקיקה והמדיניות. אנחנו הולכים לכנסת, נפגשים עם גורמי ממשל ונמצאים בשטח, וכך לומדים

מה הבעיה ומנסים לתקנה. "כך למשל, זיהינו שקטנים שמוצאים מהבית למסגרות השמה חוץ ביתיות בעקבות התעללות או הזנחה, במידה והם בורחים מהמסגרת, נפתח להם תיק פלילי. כך שבמקום להגן על הקטנים, השהות במסגרות עלולה לגרום להם לרישום פלילי. הקליניקה כתבה על כך נייר עמדה, וקיימנו שולחן עגול בנושא בהשתתפות נציגים מהמשטרה, משרד הרווחה, משרד המשפטים, עמותות העובדות עם נוער בסיכון וגורמים נוספים. כתוצאה מהשולחן העגול הוקם צוות בין-משרדי הכולל את משרד המשפטים, משרד הרווחה והמשטרה, על מנת לנסות למנוע רישום פלילי של קטנים בגין בריחה ממוסדות".

לומדים מהפרקטיקה

איך מכינים את הסטודנטים לעבודה עם בני נוער?

"זו משימה לא פשוטה. האוכלוסייה שאנו עובדים איתה היא אוכלוסיית קצה. מרבית הסטודנטים, גם אם התנדבו בעבר, לא נפגשו עם נערים ונערות במצבים כאלו. לכן החודש הראשון בקליניקה מוקדש להכשרה משפטית ומהותית מקיפה. אנו לומדים על חוקי נוער, על זכויות

ילדים, עוברים סימולציות ונפגשים עם אנשי הקשר במוקדים. המטרה היא לתת לסטודנטים כמה שיותר כלים, אבל בסופו של דבר, לומדים המון מהפרקטיקה".

ירדן מוסקוביץ', סטודנטית שנה ג' בפקולטה שלקחה חלק בקליניקה בשנה שעברה, מספרת על החוויה שלה בקליניקה: "בחרתי בקליניקה כיוון שתמיד עבדתי עם ילדים ונוער, ומאוד עניין אותי לראות את הפן המשפטי ולבחון אופק מקצועי בנושא. החומר האקדמי בקליניקה מאוד מעניין. שירן מביאה את הצד המקצועי מהשטח והמנחה האקדמית **ד"ר תמר מורג** היא בעלת ידע רחב בנושא זכויות ילדים ונוער. במהלך השנה פנתה אליי ואל שותפי לצוות, **אריאל מרנס**, סטודנטית מהפקולטה שסיפרה לנו שהצוות המקצועי באחד מהמרכזים לנערות בסיכון בירושלים קרס מעומס הבעיות המשפטיות הרבות שהיו לנערות. החלטנו, אריאל ואני ביחד עם שירן, להיכנס למוקד נוסף, על אף העומס הצפוי בכך. ואכן, הוצפנו בפניות, החל מהוצאה לפועל ועד רישומים פליליים, אבל יחד עם זאת הרגשנו את המשמעות הרבה של הקליניקה והכוח שלה בסיוע לאוכלוסיות הללו".

משפיעים על המציאות

הילי אנושי

**פרופסור באדי חסייסי, ראש
המכון לקרימינולוגיה, מאמין
שמחקרי המכון לא נשארים
על המדף האקדמי, אלא
משפיעים על קובעי המדיניות
ועל המציאות בשטח. תפסנו
אותו לשיחה על אחד החוגים
החדשים, הדינמיים והבולטים
באוניברסיטה העברית, שנמצא
ממש אצלנו בפקולטה**

אירועי האינתיפאדה השנייה, בהם היו התנגשויות קשות בין המשטרה לבין החברה הערבית. זה היתה תקופה טראומטית, וההתנגשויות הללו סיקרנו אותי, כי הן חשפו מערכת יחסים מתוחה בין המשטרה לבין קבוצת המיעוט.

”בנוסף עשיתי מחקר היסטורי <<<<<<

איך הפכת לראש המכון לקרימינולוגיה ולאחד מהחוקרים המובילים בתחום?

”בהכשרה שלי אני סוציולוג, לא קרימינולוג. נכנסתי לתחום בעקבות עבודת הדוקטורט שלי, אותה כתבתי באוניברסיטת חיפה. המחקר שלי עסק ביחסי משטרה ומיעוטים בצל

ולהתפתח בזכות דבר אחד: איכות תלמידי המחקר שלה. אם נבנה דור של תלמידים שנחנך מהבסיס ונלווה אותם להמשך, נגדיל את הסיכויים שיגיעו אלינו תלמידי מוסמך ודוקטורט איכותיים. עם פתיחת תכנית תואר הבוגר קידמתי פתיחת סדנת מצטיינים, שבה אני רוצה לטעת את זרעי המחקר. אלה האנשים שאנחנו רוצה לפתח ולקדם לקראת לימודי מוסמך ודוקטורט."

מה תרצה לומר לבוגרי המחזור הראשון, שמסיימים השנה את תואר הבוגר בקרימינולוגיה?

"מרגש אותי שהמחזור הראשון מסיים במשמרת שלי כראש המכון. אנחנו גאים בהם, שמחים שהם נתנו בנו אמון ובאו ללמוד אצלנו, ומקווים לראות את חלקם בלימודי המוסמך והדוקטורט. אני אשמח מאד לראות את חלקם משתלבים במערכת אכיפת החוק או בגופים רלוונטיים שהידע הקרימינולוגי עוזר בהם. והכי חשוב – הייתי מאוד רוצה לשמור איתם על קשר. אני ממין אותם להגיע לכנסי מחזור, ומייחל לכך שהם יהיו השגרירים שלנו בפני סטודנטים נוספים שיגיעו לכאן וילמדו קרימינולוגיה". ■

במדע פורנזי בשיתוף הפקולטה למדעי הטבע. ניתן לעשות את התואר הזה אצלם, בפרספקטיבה של טבע, או אצלנו, בפרספקטיבה של קרימינולוגיה.

"בנוסף, עבדנו הרבה על לימודי הבוגר. בריאיון הקודם, לפני כשנה וחצי, דיברתי על ההתחלה, והשנה מסתיים המחזור הראשון. אנחנו מתרגשים לראות שיש ביקוש בלתי רגיל. בשנה הראשונה צפינו לכארבעים תלמידים, והיום משתתפים כמאה תלמידים. הביקוש הרב מראה שהתחום אמפירי ומעניין, בעיקר את הדור הצעיר. אנחנו רוצים לפתוח בתום המחזור השלישי יריד תעסוקה. משטרת ישראל מסמנת את תחום הקרימינולוגיה כתחום דעת חשוב, אבל גם במקומות אחרים במגזר הציבורי, כמו במשרד האוצר ובתחום אכיפת המיסים, יש ביקוש לקרימינולוגים".

למה החלטתם לפתוח תואר ראשון?
"רצינו להשפיע על לימודי הבוגר בישראל. אין הרבה אוניברסיטאות שמלמדות תואר ראשון בקרימינולוגיה. רצינו להשפיע על תחום ההשכלה הזה בחלקת אלוהים הקטנה שלנו. מחלקה אקדמית יכולה לצמוח

"רשות שדות התעופה החליטה לאמץ שיטת בידוק חדשה, שבנויה על בידוק טכנולוגי מתקדם שמצמצם את הגורם האנושי, ובין השאר מבטל את פתיחת המזוודות בפרהסיה"

לתארים מתקדמים, ואני מקווה שהיא תהווה מודל לאוניברסיטה. מדובר בתוכנית של סטודנטים מלגאים מצטיינים שעובדים ומלמדים איתנו, והמודל מצליח – חלק מהם הופכים לחברי סגל. המכון לא מייצר רק אקדמאים, אלא גם אנשים שיושבים בצמתים חשובים של מערכת אכיפת החוק, כך שלשמחתי אנחנו משפיעים גם על המציאות".

תוכל לספר על תוכניות הלימודים במכון?

"התחלנו קטנים, ואנחנו במגמת גידול רצינית. בעבר היו לנו תארי מוסמך ודוקטורט בלבד, וכיום קיימות תוכניות שונות בתואר מוסמך: תוכנית שמיועדת לאנשים שעוסקים באכיפת חוק, תוכנית ייעודית למי שעובד במערכת האכיפה, ותוכנית נוספת

עמדות חיוביות יותר של הנוסעים הערבים. נמל התעופה בן-גוריון

מרגיש שאני נמצא בצומת שבה הארגונים פתוחים לרעיונות ולדיאלוג ומאפשרים כניסה של המחקר. נדמה לי שאחת מהסיבות שקיבלתי את הפרס היא כי עמיתי ואני הצלחנו לעשות מחקר שהוא לא רק מעניין, אלא גם משפיע, וזה דבר שאני אוהב בעבודה שלי".

לטובת הקוראים שלא מכירים, ספר בבקשה על המכון לקרימינולוגיה ופעילויותיו.

"המכון לקרימינולוגיה באוניברסיטה העברית הוא אחד מהמכונים הוותיקים בעולם, והרבה חידושים צמחו מהחוקרים שהיו חלק ממנו. יש למכון היסטוריה עשירה, וגם היום יש לנו סגל שניצב בקדמת המחקר. אנחנו מפרסמים מאמרים, זוכים בפרסים, וכל אלו מראים שהמכון נמצא בלב העשייה הבינלאומית. כל אחד מהסגל הוא ייחודי. במסגרת המכון מפורסם כתב העת השני בחשיבותו בעולם, Journal of Quantitative Criminology, **שפרופ' דיוויד וייסבורד** ואני עורכים. מעטים הקרימינולוגים הבולטים בעולם שלא ביקרו כאן, וגם זו עדות חשובה להצלחת המכון.

"אנחנו מנסים להצמיח דור חדש של חוקרים. יש לנו תוכנית מיוחדת

בנתב"ג, שבחן את הבידוק הביטחוני, ראינו שפתיחת מזוודות של נוסעים ערבים בפרהסיה, מול שאר הנוסעים, פוגעת באופן חמור בנוסע ובאמון שלו בבידוק הביטחוני. חוויה זו לא נצפתה בקרב נוסעים זרים או נוסעים יהודים ישראלים. האופן שבו נפתחה המזוודה היה מעין 'זריית מלח' על פצעי הנוסעים הערבים, שמרגישים מקופחים בזירות חברתיות אחרות. וראו בבדיקה זו ביטוי לאותו קיפוח. לאחר כמה שנים רשות שדות התעופה החליטה לאמץ שיטת בידוק חדשה (HBS), שבנויה על את הגורם האנושי, ובין השאר מבטל את פתיחת המזוודות בפרהסיה. מחקר הערכה שבדק את עמדות הנוסעים הערבים לפני ואחרי רפורמה זו, הצביע על עמדות חיוביות יותר של הנוסעים הערבים במערכת הבידוק החדשה.

"כשאני אומר לארגון מסוים – 'חבר'ה, מה שאתם עושים לא עובד', והם מפקיקים לקחים, זו העדות הטובה ביותר שאנחנו גורמים לשינוי, שמה שאנחנו עושים עובד. יש לפעמים פער בין האקדמיה לשטח, אבל אני

יחד עם **פרופ' דבורה ברנשטיין**, סוציולוגית והיסטוריונית חברתית, בנושא רצח על כבוד המשפחה בתקופת המנדט הבריטי. ניסינו לבדוק את התופעה, את ההשלכות ואת הטיפול בה. כמו כן, אני ושותפתי, דיקנית בית הספר לעבודה סוציאלית **פרופ' מונא חורי כסאברי**, מובילים יוזמה במשרד המשפטים שבה אנחנו בודקים את הטיפול בתופעת זריקת האבנים במזרח ירושלים. אנחנו בקשר אמיץ עם מערכות אכיפת החוק. זה מאד ייחודי לענף הקרימינולוגיה, והופך את המחקר לבעל פן יישומי".

זכית לפני כחצי שנה בפרס פתאל לחקר המשפט. מה לדעתך הוביל לזכייה?

"זהו פרס שמסכם עשייה אקדמית, שלא ראשונה ניתן לקרימינולוג ולא למשפטן. הזכייה בפרס מעידה על הכרה בתחומים שניסיתי לקדם, ואני רואה בכך זכות גדולה. אלו מחקרים שלא נשארים על המדף, אלא משפיעים על קובעי המדיניות. הרגשנו, למשל, שהיינו חלק מתהליך שגרם לשיפור בבידוק הביטחוני והיחס למיעוטים בשדות התעופה".

במה התבטא השיפור?

"נתחיל בהתחלה. במחקר שערכנו בשיתוף פעולה עם חטיבת הביטחון

בקשר אמיץ עם מערכות אכיפת החוק. פרופ' חסיסי

בינלאומיים

■ דביר אביעם עזרא

וושנינגטון, וינה, האג
וגם משכנות שאננים;
גם השנה ייסעו נציגים
מהפקולטה לייצג אותנו
בתחרויות משפטיות
בינלאומיות. ראיינו את
מאמני הנבחרות, המקווים,
כמו בשנים הקודמות,
להביא לנו הישגים
ומדליות. קבלו את האנשים
שעושים כבוד לפקולטה

התחרות: הג'סאפ

תחרות המשפט המבויס למשפט
בינלאומי ע"ש פיליפ ג'סאפ
Philip C. Jessup International-
Law Moot Court Competition

המאמנות: עו"ד שנון קיש, בוגרת
הפקולטה, וידידה ג'קוב, סטודנטית
שנה ד' למשפטים וליחסים
בינלאומיים

הנבחרת בתחרות הבינלאומית בוושנינגטון

וושנינגטון, ארה"ב

ידידה. מהו הג'סאפ?

מדובר בתחרות בינלאומית ששואפת לדמות את בית הדין הבינלאומי
לצדק בהאג (ICJ), ולכן היא עוסקת במשפט בינלאומי פומבי.
בספטמבר מתפרסם הקייס של התחרות הקרובה, שמתאר סכסוך
בין שתי מדינות מומצאות, עליו צריכים הסטודנטים להגיש כתבי
טענות באנגלית עד ינואר.

לאחר מכן מתקיימת תחרות ארצית. בעבר נגד המכללה למנהל,
מהשנה האחרונה נגד אוניברסיטת תל-אביב. התחרות מתנהלת בצורת
ליטיגציה, והקבוצה הזוכה נוסעת לוושנינגטון לתחרות הבינלאומית,
שם שופטים את התחרות משפטנים בינלאומיים, ובגמר – שופטים
אמיתיים מה-ICJ. בתחרות משתתפות 700 נבחרות ממאה מדינות
מרחבי העולם.

כמה אנשים בנבחרת?

השנה משתתפים ארבעה סטודנטים, שניים משנה ב' ושניים משנה ג'.

מהו ההישג הגדול ביותר של הפקולטה בתחרות?

הפקולטה מגיעה למקומות מאוד גבוהים ולשלבים המתקדמים
בוושנינגטון. כתבי הטענות מגיעים תמיד למקומות גבוהים. ב-2015
ניצחנו גם בכתב הטענות של התובעים וגם של הנתבעים – בפעם
הראשונה בהיסטוריה רבת השנים של התחרות. שנה לאחר מכן סיימנו
במקום השלישי. יש לנו ניסיון בתחרות, ואנחנו ידועים כנבחרת שעושה
עבודה מאוד טובה שם. אנחנו מקווים שגם השנה הנבחרת שלנו תנצח
בתחרות האזורית, תגיע לוושנינגטון ותביא כבוד.

איך מתקבלים?

קול קורא מתפרסם לקראת סוף סמסטר ב', ולאחר פרסום קייס הדמה
אנחנו מראיינים את המתמודדים ומבקשים מהם לטעון מולנו, וכך
בוחרים את הנבחרת לשנה הבאה.

למי כדאי לבוא?

קודם כל – סטודנטים שמתעניינים בתחום המשפט הבינלאומי.
אין תחרות בפקולטה שהיא יותר רלוונטית ומכינה לנושא מתחרות
הג'סאפ. בנוסף, תמיד מגיעים שופטים אורחים, כך שנחשפים לאנשים
הכי משפיעים בתחום, בארץ ובעולם.

גם אלו שלא מתעניינים במשפט הבינלאומי יכולים לצאת נשכרים
מאוד מהשתתפות בתחרות. מדובר בעבודת מחקר עצמאית. לומדים
איך לכתוב ולטעון ליטיגציה משפטית, ומקדמים את היכולת לכתוב
עבודות, לעשות מחקר, ולהציג בעל-פה את עצמך ואת הטענות שלך
בצורה יוצאת דופן.

איך הגעת לאמן את התחרות?

אני עוזרת המאמן של עו"ד שנון קיש. השתתפתי בתחרות בשנה
ב', וזו השנה השנייה שאני מאמנת. קיבלתי המון מהתחרות כחברת
נבחרת, ורציתי להמשיך ולקחת חלק בתהליך הזה ולראות איך הוא
נראה גם מהכיוון השני שלו.

נבחרת הג'סאפ, 2018

התחרות: התחרות הארצית במשפט הומניטרי בינלאומי של ועדת הצלב האדום

המאמנת: ניצן פישר קונפורטי, עו"ד במשרד יגאל ארנון

נבחרת תחרות הצלב האדום, 2018

משכנות שאננים, ירושלים, ישראל

ניצן. מהי התחרות הזו בעצם? מהי המטריה המשפטית ומהו התהליך?

התחרות הארצית במשפט הומניטרי בינלאומי (הידועה גם כתחרות הצלב האדום) היא תחרות שמתקיימת מדי שנה בין 12 קבוצות ממוסדות אקדמיים שונים בישראל. התחרות עוסקת במשפט בינלאומי הומניטרי (הידוע גם כדיני מלחמה) ותחומים משיקים לו, כמו דיני זכויות אדם, משפט בינלאומי פלילי ודיני סייבר. במהלך התחרות הסטודנטים והסטודנטיות מתנסים בעבודה של עורכי דין ויועצים משפטיים. בין היתר, המשתתפים והמשתתפות בתחרות מגלים עורכי דין הטוענים בבית משפט (הן מטעם התביעה והן מטעם ההגנה), מנהלים משא ומתן בין ארגונים בינלאומיים ומנסחים הסכמים משפטיים מחייבים בין מדינות וארגונים א-מדינתיים. הסטודנטים המייצגים את האוניברסיטה נבחרים במיונים פנימיים (בדרך-כלל בחודש מרץ) על ידי צוות המאמנים והמאמנות, ומתכוננים במשך חצי שנה לתחרות הארצית. הזוכים בתחרות הארצית מקבלים מימון מלא מטעם ארגון הצלב האדום הבינלאומי להשתתפות בתחרות ז'אן פיקטה היוקרתית (the Jean-Pictet Competition) שמתקיימת מדי שנה במקום שונה בעולם.

איפה זה קורה?

התחרות הארצית נמשכת ארבעה ימים ונערכת בדרך-כלל בקיבוץ צובה. אירוע הגמר מתרחש במרכז הכנסים על-שם קונרד אדנאואר במשכנות שאננים בירושלים.

כמה משתתפים בנבחרת של הפקולטה?

נבחרת הפקולטה מורכבת משתי קבוצות, בכל קבוצה שלושה חברי צוות.

מהו ההישג הכי גדול של הפקולטה בתחרות?

לפקולטה יש היסטוריה מפוארת של ניצחונות בתחרות הארצית, והישגים מרשימים בתחרות ז'אן פיקטה. מבין 12 התחרויות הארציות שהתקיימו, האוניברסיטה העברית ניצחה ב-8 מהן. בנוסף, קבוצות הפקולטה הגיעו 6 פעמים לשלב חצי הגמר של תחרות הפיקטה הבינלאומית.

איך מתקבלים?

צוות המאמנים והמאמנות מפרסם קול קורא להגשת מועמדות לתחרות. המיונים מתקיימים בדרך-כלל בחודש מרץ וכוללים הגשת מסמך קצר בכתב והצגת טיעונים בעל-פה באנגלית. מטרת המיונים אינה לבחון ידע במשפט בינלאומי או את רמת האנגלית, אלא לבחון פוטנציאל. המאמנים יוצאים מנקודת הנחה שאת הידע ניתן ללמוד ואת האנגלית אפשר לשפר. מה שחשוב זה הרצון של הסטודנט להשקיע ולהשתתף בתחרות.

למי היית ממליצה לבוא ולמה?

כל סטודנט שרוצה לעשות קורס ייחודי במהלך הלימודים, סטודנטים שמעוניינים בשיפור יכולות המחקר והטיעון שלהם וסטודנטים שמתעניינים במשפט בינלאומי. הקורס מאפשר לסטודנטים להכיר ולהתחבר עם אנשים מוכשרים והוא משנה לטובה את כל חוויית הלימודים והתואר.

איך הגעת לאמן את התחרות?

השתתפתי בתחרות הארצית בשנת 2014 וזכיתי לייצג את האוניברסיטה בתחרות ז'אן פיקטה בשנת 2015, שם הגיע הצוות שלי לשלב חצי הגמר. לאחר סיום התואר הציעו לי לחזור ולאמן את הנבחרות ונעניתי בשמחה.

התחרות: התחרות במשפט פלילי בינלאומי - ICC

המאמנות: נעה שרוייר, עוזרת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה לענייני משפט בינלאומי

חברי הנבחרת, 2017

האג, הולנד

נעה. ספרי על התחרות. מהי המטריה המשפטית ומהו התהליך?

מדובר בתחרות בחסות בית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג (ה-ICC), העוסקת במשפט בינלאומי פלילי. הנבחרת של כל אחת מהאוניברסיטאות מקבלת קיום שמעלה סוגיות בנושא. בשלב הראשון מוגש כתב טענות כתוב. חבר קבוצה אחד ממונה לייצג את התביעה, חבר קבוצה שני מייצג את ההגנה וחבר הקבוצה השלישי מייצג צד ג' כלשהו, כמו לדוגמא הקורבנות או המדינה שמעורבת בהליך. בשלב השני יש דיון בעל-פה שנמשך שבוע.

איפה זה קורה?

התחרות עצמה מתקיימת בהאג, הולנד. המשפטים מתקיימים באוניברסיטת לידן והגמר, שבו משתתפות שלוש נבחרות, מתקיים בבית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג, שם טוענים חברי הנבחרות בפני השופטים הנוכחיים בבית הדין.

כמה משתתפים בנבחרת של הפקולטה?

השנה יתחרו שלושה סטודנטים – דויד רוס משנה ב', אור ניר משנה ג' ויזיד ארשייד משנה ג'. עוזר המאמנת הוא שקד כהן דור, בוגר התחרות.

מהו ההישג הכי גדול של הפקולטה בתחרות?

בשנת 2014 הנבחרת שלנו העפילה למקום השני בתחרות, וזכתה לטעון בבית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג.

איך מתקבלים?

בחודש יוני מתפרסם קול קורא להגשת מועמדות לתחרות. יש להגיש כתב טענות בהתאם לשאלה שתתפרסם, ולאחר מכן מתקיימים מבחנים בעל-פה.

למי היית ממליצה לבוא ולמה?

כל מי שמחפש אתגר משמעותי בלימודי המשפטים, הן במישור האקדמי והן במישור המקצועי, מוזמן להגיש מועמדות לתחרות. התחרות מקנה כישורים ומיומנויות יותר משמקנים הרבה קורסים ואפילו עבודות בפרקטיקה – החל מיכולת ניתוח וכתובת טיעונים וכלה בהצגה והופעה בעל-פה. התחרות גם מהווה נכס אדיר לכל מי שרוצה להשתלב בפרקטיקה של המשפט הבינלאומי. מדובר בתחום נישתי, וכל ניסיון שאפשר לצבור בלימודים מאוד רלוונטי להמשך הדרך.

איך הגעת לאמן את התחרות?

בזמן לימודיי בפקולטה השתתפתי בתחרות קופנהגן למשפט מסחרי בינלאומי, ובשנה שעברה השתתפתי בתחרות על שם ז'אן פיקטה למשפט הומניטרי במסגרת לימודי תואר שני בז'נבה. עם חזרתי לארץ יצרו איתי קשר מהפקולטה כיוון שחיפשו מאמנת לנבחרת.

מספר שנים. לאחר כ-15 שנות השתתפות בתחרויות, יש לנו נחת רבה מההתקדמות המקצועית של בוגרי ובוגרות התחרויות. אפילו ישנה חברת סגל אקדמי שהיא בוגרת ג'סאפ – ד"ר נטע ברק-קורן. בנוסף, יש להוקיר תודה למשרד עורכי הדין גרוס, קלינהנדלר, חודק, הלוי, גרינברג ושות' (GKH), על החסות שפרסו על תחום התחרויות הבינלאומיות בפקולטה". ■

תחרות הג'סאפ שואפת לדמות אותו. בית הדין הבינלאומי לצדק בהאג

התחרות: התחרות לבוררות מסחרית בינלאומית ע"ש

Willem C. Vis

המאמנת: עו"ד טלי הר-הוז, משרד עורכי דין יגאל ארנון ושות'

חברי הנבחרת

וינה, אוסטריה

מהי התחרות הזו בעצם? מה המטריה המשפטית והתהליך?

תחרות ויס נחשבת לתחרות הגדולה והיוקרתית בעולם בתחום המשפט המסחרי, ומשתתפות בה כ-400 אוניברסיטאות מכ-80 מדינות. התחרות מהווה הדמיה של סכסוך מסחרי בפני בית דין בינלאומי לבוררות, ומטרתה להעניק לסטודנטים פלטפורמה וכלים להעמקת הבנתם בהתקשרויות מסחריות בינלאומיות ובסכסוכים העולים מהן, ולהעניק להם ניסיון בליטיגציה וייצוג בהליכי בוררות.

המסגרת המשפטית של התחרות הינה דיני הסחר הבינלאומיים, כפי שהם באים לידי ביטוי באמנת האו"ם בדבר חוזים למכר טובין בינלאומי ובספרות האקדמית הרלוונטית, וכן הדינים הפרוצדורליים של גוף הבוררות הבינלאומי, אשר משתנה משנה לשנה (כגון, ה-International Chamber of Commerce, ה-Hong Kong International Arbitration Centre, ועוד).

המיונים לתחרות מתקיימים לקראת סוף שנת הלימודים האקדמית, וההכנות לתחרות נמשכות כשבעה חודשים, החל מפרסום הקייס על ידי מארגני התחרות בתחילת אוקטובר, ועד התחרות עצמה, שנמשכת שמונה ימים, במרץ או באפריל. התחרות כוללת הגשת כתבי טענות באנגלית, הן לתובעת והן למשיבה, בהיקף של כ-50 עמודים כל אחד, וטיעונים בעל-פה נגד נבחרות אחרות מרחבי העולם ומול פאנלים של בוררים המקשים עם שאלותיהם על הדין, על עובדות הקייס וכן מאתגרים אותם להתמודד עם טיעוני נגד.

איפה זה קורה?

התחרות מתקיימת כל שנה בווינה, אוסטריה, במתחמי אוניברסיטת וינה ובתוך משרדי עורכי דין של פירמות מקומיות או בינלאומיות בעלי משרד באזור. אירועים שונים של התחרות (טקסי התחרות, מסיבת פתיחה וכנסים מקצועיים) מתקיימים בבניינים בעלי משמעות היסטורית או משפטית, וישנם סיורים מאורגנים מטעם התחרות.

כמה אנשים משתתפים בנבחרת של הפקולטה?

נבחרת הפקולטה מונה ארבעה סטודנטים.

איך מתקבלים?

תהליך המיון כולל כתיבה של כתב טענות קצר (כעמוד) על סמך קייס לדוגמה, הצגת הטיעונים בכתב הטענות בעל-פה מול מאמני הנבחרת, וריאיון.

איך הגעת לאמן את התחרות, למי היית ממליצה לבוא ולמה?

נבחרת הויס באוניברסיטה העברית הוקמה לפני שלוש שנים על-ידי תומר טרגר ואנוכי, שנינו משתתפי ג'סאפ לשעבר שפנו אחר כך לאפיקים מסחריים. שנינו הרגשנו שההשתתפות בתחרות מסוג משפט מבויס בפקולטה מעניקה תרומה בלתי ניתנת לתיאור להתפתחותנו המקצועית והאישית. בנוסף, חשבנו שמן הראוי שתהיה קיימת בפקולטה גם תחרות מעין זו עבור סטודנטים המעוניינים בהיבטים המסחריים של המשפט הבינלאומי, ולא רק במשפט בין-לאומי פומבי. ברמה המהותית, ההשתתפות מקנה לסטודנטים ולסטודנטיות הזדמנות ייחודית להיחשף לעולם של משפט מסחרי בינלאומי, שההתעסקות בו פותחת צוהר להתמקצעות משמעותית בתחום. ההשתתפות גם מאפשרת פיתוח כישורי כתיבה והבעה בעל-פה באנגלית, ויכולת בניית טיעון מאורגן ומשכנע. לבסוף, השהות בווינה, במהלכה פוגשים סטודנטים, עורכי דין ואקדמאים, היא חוויה אישית נדירה, המשלבת אתגר אינטלקטואלי עם הרפתקה חברתית בלתי שגרתית.

חברי סגל מפרסמים

FELIX M. WARBURG
BORN HAMBURG JANUARY 1869
DIED NEW YORK OCTOBER 20-1927

פליקס מ. ווארבארג
בין מנהיגי המהפכה
החברתית והכלכלית של
המאה העשרים. מייסד
הבנק המרכזי של
המדינה היהודית וראשו
של המועצה הכלכלית
הממשלתית. קודם לזה
היה מנהל בנקו של
המלך פרידריך השלישי
בגרמניה.

FELIX M. WARBURG
BORN IN HAMBURG - OCT. 20, 1927
A PRINCIPAL ARCHITECT OF
THE JEWISH AGENCY ONE OF
THE FOUNDERS AND MEMBER OF
THE FIRST BOARD OF GOVERNORS OF
THE HEBREW UNIVERSITY.
WHILE THIS MOMENT WAS STILL DREAMED
HE STOOD HERE AND DREAMED
OF A GREAT UNIVERSITY.

Adam Hofri-Winogradow, “Trust Proliferation: a View from the Field”, 31(3) Trust Law International 152-182 (2017)

Adam Hofri-Winogradow, “Property Transfers to Caregivers: a Comparative Analysis” (with Richard Kaplan), 103 Iowa Law Review 1997-2025 (2018)

Dan Efrony and Yuval Shany, A Rule Book on the Shelf? Tallinn Manual 2.0 on Cyberoperations and Subsequent State Practice, 112 American Journal of International Law (2018) 583.

Moshe Hirsch and Andrew Lang (eds.), Research Handbook on the Sociology of International Law (2018)

Guy Pessach & Michal Shur-Ofry, Copyright and the Holocaust, 30 YALE JOURNAL OF LAW AND THE HUMANITIES 121 (2018)

Michal Shur-Ofry, Gadi Fibich & Shira Green, The Diffusion of Legal Innovation — Insights from Mathematical Modeling, CORNELL INTERNATIONAL LAW JOURNAL (forthcoming, 2019)

Tomer Broude and Yahli Shereshevsky, “Explaining the Practical Purchase of Soft Law: Competing and Complementary Hypotheses”, forthcoming in Harlan Grant Cohen and Timothy Meyer (eds.), International Law as Behavior, Cambridge University Press, 2019

Ehud Guttel, Alon Harel, Shay Lavie, Torts for Non-Victims: The Case for Third

Party Litigation, 2018 University of Illinois Law Review 1049

Netta Barak-Corren, Yuval Feldman, & Noam Gidron. The Provocative Effect of Law: Majority Nationalism and Minority Discrimination, 15(4) JOURNAL OF EMPIRICAL LEGAL STUDIES (2018)

נטע ברק-קורן, “החברה החרדית והאקדמיה הישראלית: בחינה מחודשת של עמדות הציבור החרדי כלפי לימודים אקדמיים”, משפטים מט (יוצא לאור ב-2019)

Keren Weinshall (2018) “Ideological Influences on Governance and Regulation: The Comparative Case of Supreme Courts” 12 Regulation & Governance, 315-427 (with Udi Sommer & Ya’acov Ritov)

Keren Weinshall (2018) “The Diffusion of Legal Innovations: A Case Study of Class Actions” 15 Journal of Empirical Legal Studies, 708-731 (with Christoph Engel & Alon Klement)

Eyal Zamir & Doron Teichman, Behavioral Law and Economics, 618 pp. (OUP, 2019)

Eyal Zamir & Raanan Sulitzeanu-Kenan, Explaining Self-Interested Behavior of Public-Spirited Policymakers, 78 Public Administration Review 579-92 (2018)

איל זמיר, “טעות בכדאיות העסקה: שווי האובייקט, התרחשויות עתידיות, נטילת סיכון ורשלנות הטועה” דין ודברים י 90-57 (2018)

לאון יהודה אנידג'ר, איל זמיר ואורי כץ, “המהפכה במעמדה של תרופת האכיפה: דין, תיאוריה וממצאים אמפיריים” עתיד להתפרסם במשפטים מט (2019)

קול קורא מלגות ומענקי מחקר ע"ש פליקס פוזן לתארים מתקדמים | תש"ף

המרכז הבינלאומי לחקר האנטישמיות ע"ש וידאל ששון יעניק בשנה האקדמית תש"ף עד ארבע מלגות ע"ש פליקס פוזן לתלמידים מתארים מתקדמים באוניברסיטה העברית, אשר הוכיחו מצוינות יוצאת דופן, עומק ומקוריות, ושמחקרם עוסק בתופעת האנטישמיות על היבטיה השונים (גם בהקשרים השוואתיים), במגוון תחומי הידע האקדמיים.

המלגה תוענק למשך שנה, עם אפשרות לחידושה לשנה נוספת המותנית בהתקדמות במחקר ובאישור המנחה והוועדה האקדמית של המרכז. מקבלי המלגות יתחייבו להיות נוכחים במרכז הבינלאומי לחקר האנטישמיות ע"ש וידאל ששון, לכל הפחות שלוש פעמים בשבוע, ולהשתתף בפעילויות המרכז.

גובה המלגה לתלמידי מוסמך: \$12,000
גובה המענק לתלמידי מחקר לסיום הדוקטורט: \$15,000 (לשנה אחת בלבד)

המלגות מוענקות על בסיס תחרותי. על הבקשה לכלול: כותרת ותיאור מפורט של תכנית המחקר (עד שלושה עמודים); שני מכתבי המלצה; קורות חיים; רשימת פרסומים (לתלמידי מחקר); גליון ציונים ופרטי קשר מלאים.

פרטים נוספים והגשת מועמדות דרך האתר: <http://scholarship.huji.ac.il>

המועד האחרון להגשת מועמדות: 1 במרץ, 2019; כ"ד אדר א', תשע"ט

לפרטים נוספים:
ד"ר מרטינה וייס; martinaw@savion.huji.ac.il

טל. 5882991 02-5882494 | אתר: sicsa.huji.ac.il | מייל: sicsa@mail.huji.ac.il

תואר ראשון בקרימינולוגיה

המכון לקרימינולוגיה באוניברסיטה העברית מציע מסלול לימוד דו חוגי לתואר בוגר (B.A.) בקרימינולוגיה*

תכנית לימודים מרתקת, מאתגרת ואיכותית אשר ניתן לשלבה עם מגוון תחומי הלימוד הקיימים באוניברסיטה, ובמכון אשר נמנה עם טובי המוסדות לקרימינולוגיה בעולם.

חברי סגל אקדמי מהמובילים בתחומם בארץ ובעולם, ביניהם חוקרים ואנשי שטח בעלי תפקידים בכירים, אשר יתנו תשובות לחלק מהשאלות עליהן מנסה מדע הקרימינולוגיה לענות.

* הענקת התואר מותנית באישור המל"ג

למידע נוסף והרשמה:

אתר המכון לקרימינולוגיה: <http://criminology.huji.ac.il>

אתר הפקולטה למשפטים: <http://law.huji.ac.il>

בקרר אותנו גם בפייסבוק: <https://www.facebook.com/TheInstituteofCriminology>

נטע איצקוביץ': 02-5494960 | netam@savion.huji.ac.il

מירי מסקל: 02-5880485 | mirim@savion.huji.ac.il

